

Izboja razen ponedeljka
in dneva po prazniku
vseh dan opoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciškanova ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Doplese frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obli. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Enostopna peti-
vrtica K 270, oglasnice
in zahvale po K 320, raz-
glasi in poslano vrtico po
K 360; večkrat. objave po
dogovoru primeren popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 120, za pol
leta K 60, za celotni etat
K 80, za mesec K 10.
Za Nemčijo celo leto K 132,
za ostalo tujino in Ameriko
K 140.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravništvo v Ljubljani,
Franciškanova ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Vlada in ljudstvo.

Imamo državo, s katero smo vsi,
ampak prav vsi, nezadovoljni. Imamo
državo, ki je agrarna, ki ima po-
leg pasivnih pokrajin tudi visoko
aktivne deželice. Živimo v državi,
kjer se pridela velikanse množine
žita in drugih življenjskih potreb-
ščin. Imamo tudi premož in velikanse
zaloge raznih rudnin. Vsega je v
obilici — ljudstvo pa strada. Vsak-
danji kruh je vsaki dan dražji. Pa ne
samo dražji, tudi dobiti ga ni mogo-
če. Obledimamo, toda volne, iz ka-
tere se izdeluje manufakturno blago,
imamo nakupne v velikih skla-
dovnicah. Vsega sicer v naši državi
ni kar potrebujemo, toda živeža je
vsekakor dovolj. To vemo. Vsaki
dan pa čutimo, da ni kruha, da ni
oblek, da ni obutve, skratka — ljud-
stvo trpi veliko nemanjkanje.

Kaj dokazuje vse to?
To dokazuje da slabo gospoda-
rimo. Tako gospodarimo, da posa-
mezni špekulanti dobro žive, ljud-
stvo pa dnevno boli in boli propada.
Skratka, vladanje kakršnega imamo,
je slabo, je nezmožno in je tudi
koruptno.

Dve reči so potrebni, da pride-
mo v boljši dan. Prvič tisti, ki vla-
dajo, dorač ineti res dobro vo-
ljo, delati za dobrobit ljudstva.
Brez tega ni nič. Če vladajoči nima-
to dobre volje služiti ljudstvu in ne-
govim potrebam, potem je vse za-
stoji. Potem je burja, ki bo pome-
dla, ne le potrebna, ampak tudi zelo
korisna. Iz Beograda čujemo
sleharni dan, kaj se vse namerava
storiti dobrega. To nese poslušamo
že eno celo leto. Naše ljudstvo je
to nese verno poslušalo, danes ne
more nikomur nič in več. Si-
stem vladanja, kakor se je
domačil pri nas takot spočetka,
zlasti tudi zadnje čase, je ljudstvo
škodljiv, že zato je škodljiv, ker od-
riva ljudstvo od besede in odločevanja.
To, kar se danes godi v Beogra-
du, je diktatura neke klike, ki drža-
vo in ljudstvo pleni in izkorišča. Se-
danji vladni sistem torej nima dobre
volje, delati z ljudstvom in za ljud-
stvo. Od tega sistema ljudstvo ne
more nič dobrega pričakovati. Zato
mora ta sistem pasti: sedanja ljud-
ska nevolja in nezadovoljnost je v
polni meri opravičena.

Toda dobra volja, delati in vla-
dati za ljudstvo še zdaleka ne zado-
šča. Poleg dobre volje je treba imeti
tudi zmožnost, kaj dobrega in
pametnega ukreniti. Centralna vla-
da v Beogradu pa tudi zmožnosti ni-
ma. Centralizem, kakor je pri nas

veden, se je izkazal za največjo
nesrečo naše države in za največjo
škodljivca ljudstva. Ministrstva
v Beogradu danes niso zmožna vršiti
upravnega dela niti za Srbijo samo,
kaj šele za celo Jugoslavijo. Tam,
kjer se dejansko odločajo najvažnej-
še reči, sede nezmožni ali pa ko-
rumpni uradniki. In postavite na mi-
nistrska mesta še tako dobre in za
ljudstvo vnete močje — opravili ne
bodo nič. Zakaj v centralnih uradih
sede ljudje, ki o upravljanju velike
in moderne države največkrat nima-
lo nobenega pojma, ki ne poznajo
političnih, kulturnih in najmanj gospo-
darskih razmer v posameznih deže-
lah in pokrajinah. Ta nezmožna in
časih tudi koruptna državna uprava
spravlja državo in ljudstvo na bera-
ško palico. Ta uprava ni zmožna
pravičnejše razdeliti niti davkov, ni-
ti živeža. Belgrajski birokrati gleda-
jo dostikrat samo na to, kje bodo
kaj zaslužili za sebe. Ministri politi-
zirajo, uprava pa krade in končuje
še to, kar je ostalo dobrega še izza
prejšnjih dni.

Sedanji vladni sistem tira vse
skupaj v propad. Glavne reči, ki so
potrebne za državo in za ljudstvo,
mu manjkajo. Predvsem na nima do-
bre volje, pa tudi zmožnosti ne, vla-
dati v korist prebivalstva.

Danes je za vsakega jasno, da
tako kot doslej ne more iti naprej.
Če pride burja, ki bo do konca po-
medla, ali pa ne pride, dosedanje iz-
kušnje so pokazale, da moramo z
belgrajskim centralizmom zločiti.
Izkazal se je nezmožnega upravljanja
državo. Priti moramo do uprave
naka federalizma tako, da bo
vsaka dežela mogla in smela uprava-
ljati in vladati sama sebe, po svojih
potrebah. Zlasti mi Slovenci bi la-
hko boljše sami upravliali svoje de-
želice, kakor pa jo Beograd po svo-
jih eksponentih.

Smo federalisti. Velik edržave so
federalistično upravljane, kakor na
pr. Združene države ameriške in
Angleška; pa tudi male se drže fede-
ralizma kakor n. pr. Švica. Pri nas
je centralizem nemogoč. Preveč gos-
podarskih, kulturnih in političnih
razlik je med posameznimi plemenit
države. Po takšnem »uveličanju«
nas že danes boli glava in nas bo še
bolj. Drugače tudi mogoče ni, zlasti
če odločujemo dostikrat o naših po-
trebah in zahtevah ljudle, ki nas niti
kulturno ne dosega, namesto, da bi
nas presežali. Centralizem je naza-
dovanje, zlasti za nas Slovence, ki
smo bili v stari državi navajeni vsaj

na dobro in poštenišo upravo, če-
prav vlada ni imela nikoli dobre
volje za nas. Sedanji vladni sistem

pa nima ne dobre volje ne zmožnosti
vladati za ljudstvo in njegovo ko-
rist.

Fran Erjavec: Bodoča Jugoslavija.

Že itak mnogo, mnogo predolga
življenjska doba sdanega »parlamenta«
se bliža polagoma svoemu koncu.
Naj sedi na stolčku ministrskega
predsednika Peter ali Pavel, naj vo-
di državno krmilo »rakle« ali
»demokracija«, vsak bo moral preje-
ati sleje stopiti pred narod in aneli-
rati na njegovo voljo. Volitve so pred
nami.

Naš narod ne bo to pot stopal pr-
vič na volišče, zato se nam tudi ni
bati, da bi pri volitvah ne prišlo do
kolikortoliko resničnega izraza ljud-
ske volje. Bati se nam je vsekakor,
da se morda velikanskega pomena
predstojnih volitev ne bodo zave-
dale vse plasti našega ljudstva v ta-
ki meri, kakoršnega bodo te volitve
imele.

V prejšnji Avstriji so bile za nas
volitve, če natanko pomislimo, pre-
cej malnega pomena, vsaj volitve za
državni zbor. Živeli smo v stari, do-
bro ustaljeni, zasidrani in urejeni dr-
žavi z ustavo, s postavitvami in trdno
upravo. Precej postranskega pomena
je bilo zato, če je pošiljalo slovensko
ljudstvo na Dunaj peščico klerikal-
cev ali liberalcev, bistveno niso mo-
gli vplivati na avstrijsko notranjico.
Še manj pa na zunanjo politiko ne eni
in ne drugi. Državni voz se je pomi-
kal po tistih kolovozih dalje, kakor-
šne mu je narekovala — tradicija,
volja ljudstva je igrala pri tem kar
malno vlogo.

Vse drugačen je za nas položaj
danes. Prišli smo v konglomerat, se-
stavljen iz tuceta preje popolnoma
različnih pokrajin. Vsaka teh pokra-
lin ima svojo zgodovino, svoje tradi-
cije, svojo gospodarsko orientacijo,
svoje uprave itd., vsi skupaj pa še
nimamo niti najpoglavitejšega, to je
enotne ustave. Živimo torej v drža-
vi, ki pravzaprav niti še ni država,
ampak le ploskev na zemljevidu in še
ta brez določenih meja.

Državo bo iz te ploskve ustvaril
še bodoči izvoljeni parlament, ozi-
roma konstituenta, kakor se bo ta
parlament nazival. In v tem tiči ne-
dolgledna važnost predstojnih vol-
itev. Za ustavo, za obliko in za no-
trano organizacijo države bo šlo pri
teh volitvah.

Kako smo volili doslej?
Med ljudstvo so prihajali kandi-
dati najrazličnejših strank in mu

ponujali razne gradove v oblakih.
Eden je ponujal vodovod, drugi novo
cesto, tretji kar celo železnico itd.
Komur se je zdel potreben vodovod,
je volil prvega, kdor se je ogreval za
novo cesto, je volil drugega itd. Kaj
hočemo reči s tem kričečim prime-
rom? Da se pri nas volilna borba
doslej ni vršila načelno, ampak se je
lovilo volilce zgolj z obljubami in de-
magogijo. Posebno ta zadnja je igra-
la veliko vlogo, saj smo seneo načel-
nosti zavazili kvečjemu le v »farski«
ter »protifarski« politiki in gonji.
Umevno je da taka politična in volil-
na »borba« ni mogla roditi dobrih sa-
dov. Ljudstvo naše po svoji pretež-
ni večini ni politično vzgledeno in iz-
šolano, vsaj v taki meri ne, kot bi
bilo potrebno v današnjih zgodovini-
skih časih, ko vradimo novo državo
in ji bo treba dati smer za dolgo,
morda zelo dolgo dobo naprej.

Pri predstojnih volitvah bo vse
drugače. Kandidatje posameznih
strank ne bodo mogli ponujati več
vodovodov, železnice, cest, da za en-
krat niti kruha ne, pač pa bodo mo-
rali ponujati še vse kaj več, to je
— bodočo Jugoslavijo.

Že značil volitev v konstituento
bo sam narekoval volilnemu bolu to
smer. Ne bo šlo več za posamezne
osebe, ne za prazne obljube, ampak
šlo bo za celotne programe posamez-
nih političnih strank, in prav je tako
Sicer vse kaže, da bo volilni boj v
svoji amazanosti in demagogstvu pre-
seval vse dosedanje, a če izluščimo
to lubino in ta okvir, našemu ljudstvu
vendarle ne bo mogoče več ostati pri
politični cerkvenega stolpa ampak bo
moralo odločevati med klerikalno,
liberalno, liberalno-agrarno in soci-
alistično Jugoslavijo.

Vse pri nas nastopajoče stranke
in stranke bodo prisilene izrati pri
teh volitvah z odprtimi kartami ter
razgaliti svoj državno-politični pro-
gram popolnoma. Vsaka bo morala
kolikortoliko jasno povedati kakšno
Jugoslavijo zastopa in kakšno hoče
ustvariti in to bo vodilo nehoti do
načelnega boja med posameznimi po-
litičnimi smerni.

Šlo bo za našo bodočo ustavo, za
zakonodajo, za upravo z eno besedo
za obliko in smer vse bodoče Jugo-
slavije. Tudi naša stranka mora zato
čim preje razviti svoj tozadevni pro-

gram ter si ustvariti kolikortoliko
popolno sliko in obliko bodoče Jugo-
slavije.

Ker pa takega programa ni mo-
goče ustvariti pri zelenih mizah, na
enodnevnih setah ali konferencah, le
skrajni čas, da se začnemo javno no-
menkovati o teh stvareh.

Kakšna bi torej bila, po našem
mnenju, bodoča socialistična Jugo-
slavija.

Zadružno delovanje v Belgiji.

(Po »Bulletin mensuel«.)

Zadruga, ki je preskrbovala bel-
gijsko delavsko stranko (Parti Ouv-
rier belga) v času, ko je bil proletari-
jat preslaboten, da bi se bil mogel
upirati izrabbilnosti po kapitalistih, je
ob izbruhu vojne lepo cvetela: štela
je 1912 leta 157 478 zadružnikov.

Volna pa je zadala temu procv-
tanju strašen udarec. Veliko ljudskih
prodajnic (Maisons du Peuple) je
bilo požganih ali razdelanih in se te-
kom štirih let snolih ni trgovalo dru-
gače kot s tihotanstvom, česar se pa
zadruga naravnost niso smele lotiti.
Tudi skrajna težava v preskrbi bla-
ga in skokoma rastoče cene so bile
zapreka.

Klub vsem tem neprilikam je po-
družnicam uspelo, preločiti se skozi
polom, nekaterim celo uspevati. Trgo-
vska poštenost je privlačevala od-
lemalce in z odločnim nastopom so
zadruga časih celo odločevale, kot
na primer v Lüttichu. Temeljno so
odpravile neorganizirano trgovino, ki
je zavirala čudoviti razmah.

Zadružno zvezo (l'Union coopé-
rative) so vodili ljudje z iniciativo,
ki so jo ustanovili, da napravijo ko-
nec anarhiji in so zato ustvarili vrsto
novih del in to s takim uspe-
hom da je prvi računski zaključek —
obsegajoč tako silno neugodni čas
premirja — izkazal 18½ milijonov
frankov prometa. Lfzskemu zgle-
du so sledili tudi v Bassin de Char-
leroi.

Povsod je naraslo število zadruž-
nikov.

Takol po pretoku prvih mesecev
se je belgijski zadružni urad (l'Office
coopératif belge) lotil nekaterih pred-
vornih načrtov. Najvažnejši od teh je
ustvaritev denarnega zavoda, ki bi
bil zmožen sprejemati vse sklade,
s katerimi razpolagajo razne strankne
grupe in jih plodonosno vporabljati
za podpiranje revnejših zadrug.

Kongres, ki se je vršil 31. avgu-
sta in 1. septembra 1919, je sprejel
načrt, ki boče oživotvoriti nisarno za

LISTEK.

Venček ruskih narodnih pravljic.

(Postoveni) Fran Pogačnik.)

Lisica.

Teče lisica po stezici in nese v
tačicah valjak. Pride k mušiku in ga
prosi: »Daj prenočišča lisički - se-
strički!«

»Še nam samim je tesno!«
»Ne bom vam v napotje; sama
ležem na klopico, vtaknem rep pod
klopico, valjak pa pod pečko!«

Spuste lo v hišo. Ona leže na
klopico, vtakne rep pod klopico, a
valjak pod pečko. Rano zjutraj vsta-
ne, sežge svoj valjak in potem
vpraša:

»Kje je moj valjak, ne dala bi ga
za goslo!«

Kaj hoče mušik! Da ti gosko. Li-
sica vzame gosko, gre dalje in poje.
»Tekla je lisička-sestrička po stezici,
nesla je vallec.

Skok! skoči v hišo k drugemu
mušiku.

»Kdo je?«

»Jaz, lisička - sestrička, pustite
me, da tukaj prenočim!«

»Brez tebe nam je tesno!«

»Ne bom vam v napotje!« Le-
žem na klopico, vtaknem rep pod
klopico, a gosko pod pečko.«

Rano zjutraj se zbudi, prime go-
sko, oskube, sne in pravi: »Kje je
moja goska, ne dala bi le za purico!«

Kaj storiti mušiku! Da ti purico.

Lisica vzame purico, se napoti

dalje in poje:

»Tekla je lisička-sestrička po stezici,
nesla je vallec.

za vallec — gosko,

za gosko — purico!«

Smuk! šine v hišo k tretjemu
mušiku.

»Kdo je?«

»Jaz, lisička - sestrička! Dovolite,

da pri vas prenočim!«

»Celo brez tebe nam je tesno!«

»Jaz vam ne bom v napotje! Le-
žem na klopico, vtaknem rep pod
klopico, a purico pod pečko.«

Rano zjutraj vstane, zgrabi puri-
co, lo oskube, pole in pravi:

»Kje je moja purica? Ne dala bi
le za nevestico!«

Mušik si ne ve pomagati in ji da
namesto purice nevestico.

Lisica lo pobaše v meh, steče da-
lje in poje:

»Tekla je lisička-sestrička po stezici,
nesla je vallec.

za vallec — gosko,

za gosko — purico,

za purico — nevestico!«

Smuk! že skoči v hišo četrtemu
mušiku.

»Kdo je?«

»Lisička-sestrička! Pustite me tu
prenočiti!«

»Brez tebe nam je tesno!«

»Ne bom vam v nadlego! Ležem
na klopico, vtaknem rep pod klo-
pico, a meh pod pečko.«

Puste lo.

Ona leže na klopico, stisne rep pod
klopico, a meh pod pečko.

Ponoči mušik vstane, izpusti iz
meha nevestico in stlači vanj psa.

Lisica zjutraj vstane, vzame meh
in odskaklja.

Potem zakliče: »Nevestica, poj
pesmi!«

Tu zareči pes. Lisica se pre-
straši, izpusti meh in pobegne.

Ko beži, zagleda na vratih sede-
čega petelinca. Zakliče mu: »Petelin-
ček, petelinček, skoči dol, izpovem
te, ti si grešnik!«

Petelin zleti k njej, a ona ga
zgrabi in poje.

Mušik, medved in lisica.

Mušik in medved sta skupaj po-
selala repo, ki je dobro obrodlila.

Medved pravi mušiku: »Tvoj je
spodnji del, a moj vrhnji!«

Mušik je jedel vso zimo, a med-
ved je od gladi umiral.

Drugo leto pravi medved muši-
ku: »Poselva pšenico!«

Pšenica le lepo plenjala.

Sedanji vzemi ti vrhni del, a moj
naj bo spodnji,« pravi medved.

Mušik je jedel vso zimo, a med-
ved toliko, da ni od gladi poginil.

Tretje leto orje kmet sam. Med-
ved se mu približa in mu zagrozi.

»Mušik, požrem te, ker si me go-
lufal!«

Mušik mu odvrne: »Počaka, da
poorim!«

Medved leže pod mušikov voz.

Tačas pribeži k mušiku lisica in mu
pravi: »Mušik, rešim te smrti! Kaj
mi daš za uslugo?«

Mušik pravi: »Vrečo kokoši!«

»Dobro! Vprašam te: Kaj leži
pod tvojim vozom?«

Medved šepne mušiku: »Reči,
da klada!«

Lisica odgovori: »Ko bi bila kla-
da, bi bila na voz privezana.«

Lisica steče proč, a se zopet vr-
ne in vpraša mušika: »Kaj leži pod
pod tvojim vozom?«

Mušik veli: »Klada.«

»Ko bi bila klada, bi ticala v njej
sekira.«

Medved pravi mušiku: »Zasadi
vame sekiralo!«

Mušik udari medveda s sekiro in
ga ubije.

Lisica pozove nato mušika:

»Prinesi mi sedaj obljubljene ko-
koši!«

Drugi dan pride mušik na njivo

in prinese vrečo, v njej pa dve ko-
koši in brzeza psa.

Lisica pride in vpraša mušika:

»Ali si prinesel kokoši?«

»Sem!«

»Izpuščaj jih posamič, ne vse na-
enkrat!«

Mušik izpusti kokoš, potem dru-
go in potem psa.

Pes skoči na lisico, ki pobegne v
brlog. Pes se pred vhodom vstavi,

lisica na govori sama pri sebi: »No-
že kaj ste delate?«

»Bežale smo!«

»A ve, oči?«

»Gledale smo!«

»In ve, ušesa?«

»Poslušale smo.«

»Kaj na ti, rep?«

»Mešal sem se ti med noge, da bi
padla.«

Tu se lisica zlezla nad repom in
ga pomoli iz lisičine: »Na, pes, po-
zri rep!«

Pes ponade lisico za rep, jo iz-
vleče iz brloga in raztrga.

zaloga in posojila (Comptoir de dépôts et de prêts) ter ustanoviti po načrtu finančni oddelek. Pisarna bo vplivala ugodno na centralizacijo zadružništva.

V istem času se je pečal kongres z določitvijo smernic bodoče politike in s sredstvi za boj proti draginji. Glede prvega predmeta je sklenil podpirati sindikalno komisijo (Commission Syndicale), v zadružni propagandi proti draginji pa je zahteval: državno rekviriranje domačih naipotrebnejših pridelkov, državni mono-

pol za uvoz inozemskega blaga, razveljavitev carinske dolžnosti za predmete dnevnega konsuma, prevzete trgovine za margarine in sladkor, rafinirani po državi, prodajo s posredovanjem zadržev, seveda bi morale le-te preskrbovati vse odjemalce.

Propagandni časnik »La Coopérative belge« (belgijska zadruga) je izhala polmesečno.

Proučile se tudi neka druga predvzeta misel: ustanovitev zadrugaške šole.

Mednarodna delavska zakonodaja.

(Konec.)

Delovni program za prvo konferenco je bil prvotno precej obsežen, a so ga kasneje skrajšali in omejili na sledeče točke:

1. Izvedba načela osemurnega delavnika oziroma 48urnega delavnega tedna.

2. Vprašanje, kako preprečiti ali odpraviti nezaposlenost.

3. Zaposlenje žensk:

a) pred in po porodu;

b) nočno delo;

c) njih delo v nezdruvljivih obratih.

4. Zaposlenje mladoletnikov:

a) minimalna starost za pripravo delu;

b) nočno delo;

c) delo v nezdruvljivih obratih.

5. Razširjenje in izvedba L. 1906.

v Brnu sprejete mednarodne konvencije, ki zahtevajo nočno delo žensk v industriji ter prepoveduje uporabo belega forforja pri izdelavi vžigalnic.

Konferenca se je sestala na neprimernem kraju in ob zelo neugodnih okoliščinah. Neredne in neveljavne stavke tiskarskih, železnar- skih ter delavcev newyorških tiskar- nic in pa še rudarjev, ki so se vršile v onem času in v koje je vlada posegala zelo pristransko, ameriška fla niso ugodna za konferenco vsled nastopa senata Zedinjenih držav, vsled odklajajočega stališča, ki ga je zavzel napram ligi narodov in na- pram mirovni pogodbi in še posebe napram konferenci. V takozvanih pridržkih (rezervacijah), pod kolimi bi bil senat ev. pripravljen ratificirati mirovno pogodbo, se zrcali prvi pristal amerikanizem. Zelo poč- ne so bile tudi tozadevne debate v senatu. Pristopili bi ligi narodov, v kolikor jim nudi očito korist, a vna- prei mora biti izključen vsak riziko. Liga narodov naj bi sodi o zadevah svojih članic, tudi Združene države se tega ne branijo, ali v njih posle se nikoli in pod nobenim pogotem liga ne sme vmešavati, doktrina Mon- roe mora ostati intaktna. Ze pred- vojno so očitali Združenim državam, da hrepeno po hegemoniji in da imajo imperialistične težnje ter da se drže Monroe doktrine le kakrat, ka- dar jim je v korist.

Z ozirom na mednarodno delav- sko konferenco samo je senat skle- nil, da naj združene države zavza- mejajo pasivno stališče, se je torej ne- udeležiti, dokler o tem vprašanju kongres ne odloči.

Tako so Združene države opravi- čile svojo odsotnost s tem, da se- konference, ki je dete mirovne po- godbe, ni morejo udeležiti, dokler- niso ratificirali mirovne pogodbe same.

Ozkostrčno stališče senata bi se- žalo razlagati deloma s tem, da se- bližajo volitve novega predsednika, zbog česar hoče biti ena stranka bolj amerikalnska kot druga. Repu- blikanci hočejo prikazati Wilsonovo politiko in demokrate škodljive pra- vim interesom Amerike, sebe pa na- ravno kot vestne čuvare in zago- vornike ameriških koristi.

Ameriško časopisje je molster v- reklami, s pol metra visokimi črka- mi vam naslavlja vesti o kakih roko- borbi, razstavila jo v faze, napome- mbeno ljubavno dramo razblini in popisuje do skrajnih detajlov, a mednarodno delovno konferenco je hotelo ubiti s molkom. Redko je bilo čitati kako kratko in skrivito vest o konferenci, parkrat ironično omalo- važujoče poročilo. Zavislo je od ve- likega kapitala, dobilo je direktivo ter bilo poslušno.

Tudi javnost, v kolikor se za sli- čne stvari sploh zanima, konferenci ni bila naklonjena. Iz krogov sindika-

tov so se čuli pomisleki, da ne bi mednarodna ureditev delavske za- konodaje imela za posledico znižanje dokaj visokih plač delavstva v Ameriki.

Take vnanje okolščine niso mogle dobro vplivati na razpoloženje kon- ference. Tudi Wilsonova bolezen konferenci ni bila v prid.

Nemčije in Avstrije prvotno sploh niso ratificirale mirovni pogodbi se še v vojnem stanju z nami, ker niso ratificirale mirovne pogodbe vsal tri zavezniške države, pozneje so lu vsled intervencije amsterdamske strokovne federacije pozvali, a- le bilo že prekasno, ker je bilo med- tem sklenjeno, da konferenca zaklju- či svoje delo dne 29. novembra 1919.

Mednarodno delovno zborovanje, ki se ga ne udeležijo Amerika, Nem- čija in Rusija, se po krivici naziva mednarodno. Upajmo, da prihodnja konferenca ne bo trpela na tem de- fektu.

Tudi razmerje, v kojem so bile zastopane na konferenci skupine de- lavstva in delodajalcev ter vlad, se- mi ne zdi pravilno. Kakršen je polo- žaj na svetu danes, imajo delodajalci na vlado mnogo večji vpliv nego de- lavstvo; pri glasovanjih na konfe- renci je prišlo večje število vladnih zastopnikov največkrat v prid delo- dajalcem. Vrh tega je skoro polovica držav poslala samo vladne zastopni- ke. Mogoče nekoliko premočno je bilo stališče ameriškega imperija, ker so bile zastopane Velika Britanija, Kanada, Indija in Južna Afrika vsa- ka zase kot samostojna država po- šlihi zastopnikov.

Največ časa je vzela ter najživlja- nejša je bila debata o osemurnem delavniku. Zastopniki delavstva so predlagali, naj se uvede v vseh drža- vah brez izjeme in za vse poklice, vključno z zemljijskimi delavci, osemurno delo počenši z julijem 1920.

Francija, Grška, Rumunska ter Japonska, so zahtevale potom svojih vladnih zastopnikov, da se jim do- volji nekaj let odloga za uvedbo 8- urnega delavnika, a so pri glaso- vanju propadle, razen Japonske, koji- je konferenca s 5 glasovi večine do- volila devet in pol ur delavski mesto dosedanjega 11 do 13 urnega.

Razprava glede Japonske je bila zelo zanimiva in poučna. Zahteva vladnih zastopnikov, da se mora Ja- ponsko smatrati kot zemljo, nahaaja- jočo se v tako izjemnih razmerah, da- bi njena še nerazvita industrija pod- legla, ako bi bila prisiljena okrajsati delavni čas na 8 ur, je zavračal de- lavski zastopnik kot neutemeljeno in opisal žalostni položaj, v kojem ob- vlada silni japonski kapitalizem de- lavstvo, kateremu je zabranjeno se organizirati.

Delavski zastopniki, zlasti belgijski in francoski, sta s stvarnimi raz- logi podpirala stališče japonskega delavstva, da se Japonske ne sme smatrati za industrijsko manj razvito zemljo, kajti njena industrija je raz- vito do višine in je zlasti vsled uro- dnega položaja za časa vojne postala opasna tekmovalka ostalim drža- vam.

Značilno je, da so se Angleži zelo zavzeli v prilog vladnih zastopnikov in je celo angleški delavski zastop- nik glasoval z reakcionarnimi ele- menti. Ako sem prav informiran, imajo Angleži mnogo kapitala in- vestiranega v tekstilni industriji na Ja- ponskem.

Od ostalih točk se je konferenca definitivno izrekla za popolno pre- poved nočnega dela žensk in moških do 18. leta. Žene delavke morajo do- biti v slučaju poroda 6 tednov do- pusta pred in 6 tednov po porodu. Zabranjeno je, da bi otroci pred 14. letom delali v industrijskih podjetjih, samo v Indiji, Siamu, na Kitajskem in Japonskem smejo pričeti že z 12. letom.

Vprašanje dela v nezdruvljivih obra- tih bo obdelavala prihodnja konfe- renca. Isto tako vsa zemljijska zadevala vprašanja.

Kar se tiče nezaposlenosti, je konferenca sklenila, da naj se bavi s študijem in rešitvijo tega vprašanja liga narodov, v prvi vrsti zbog tega, ker je nezaposlenost v tesni zvezi z vprašanjem surovin, na koje konfe- renca nima nobenega vpliva.

Stalni mednarodni bureau dela, ki je posluje v Londonu, mora v smislu čl. 403 mirovne pogodbe uradno pri- občiti vsem vladam tekst vseh kon- venci in resolucij sprejetih na kon- ferenci v Washingtonu.

Vlade so pa zavezane predložiti zaključke konference tekom 1 leta, v izjemnih slučajih pa v 18 mesecih v ratifikacijo kompetentni zakonodav- ni korporaciji ter jih naravno tudi fakultetno izvršiti.

Mednarodna delovna konferenca je bila zamišljena kot legislativno te- lo, mednarodni parlament, čegar za- koni naj bi bili obvezni za vse člane lige narodov. Izdelati zakone, to bi konferenci ne delalo preglavice, ali nekaj drugega je, prisiliti države, da- jih izpolnjujejo. Angleški vladni za- stopnik Barnes je na konferenci po- vdarjal, da se mora pri tem računati v prvi vrsti na vpliv javnega mnenja, ki bo prisililo vlado, da se pokori za- ključkom mednarodne zakonodaje.

Indija, Egipt in Ircl bi mogoče opra- vičeno odgovarjali, da se ravno An- gleži ne ozirajo veliko na »javno mnenje«. Sicer je pa to le mnenje po- edinega.

V ustroju mednarodne delavske zakonodaje, kakor je koncipirana na podstavi določil mirovne pogodbe, je določena za presodo slučajev nepo- slušnosti ene ali druge države na- pram mednarodnim zakonom konfe- rence posebna preiskovalna komi- sija. Ta komisija ima nalogo sporne- slučaje temeljito preiskati in, če sma- tra za umestno, predložiti jih stalne- mu mednarodnemu razsodišču, naj- višji instanci, čije razsodbe so brez priziva. In kako, s kakimi sredstvi, naj razsodišče doseže, da se izvrše njegove razsodbe? S sankcijami go- spodarskega značaja proti neoporni državi v tem smislu, da li vse ostale države prizadenele gospodarsko škodo, ako vztraja pri svojem sta- lišču.

Na svetu je v teoriji marsikaj mo- goče, kar se izkaže v praksi za neiz- vedljivo. Dandanes so medsebojni gospodarski odnosi komplicirani, da si je težko predstaviti, kako bo- propisani aparat posloval. Sicer pa- počakajmo.

Delavstvo stori najpametneje, če- se kar naletesneje oklene svojih poli- tičnih in gospodarskih organizacij, pa bo prav lahko našlo pot, ki vodi do uresničenja njegovih zahtev.

P.

Izvrševalni odbor stranke

izda kakor vsako leto tudi letos

„Majski spis“.

Izide pravočasno v večji nakladi in bo po vsebini zelo raznovrsten. Poleg drugega bo obsegal tudi priloge drugega sodruka ETBINA KRISTANA. Organizacije pozivamo, da že sedaj naročijo spis, da se bo mogla do- ločiti naklada in bo mogoče ozirati se na vsa naročila. Naroča se pri upravi „Napreja“.

Dr. Draža Pavlović.

V soboto 3. aprila je nenadoma v Belgradu preminil v 53. letu svo- je starosti g. dr. Dragoljub Pavlo- vić, predsednik začasnega predstavi- ništva SHS in vseučiliški profesor.

Dr. Dragoljub Pavlović je bil ro- jen dne 16. julija 1867 v Knjaževcu v timočkem okrugu. Kjer je bil nje- gov oče Milica sodnik in ljudsko šolo in nižjo gimnazijo je absolviral v Za- ječaru, višjo gimnazijo pa v Nišu.

Nato je študiral na zgodovinskem modroslovnem oddelku filozofske fakultete v Belgradu. Leta 1888, je postal predavatelj na začetarski gi- mnaziji. Ko je naredil leta 1891 pro- fessorski izpit, je nadaljeval svoje študije na Dunaju, v Freiburgu in Thübingnu. Leta 1896 je bil promo- viran za doktorja in leta 1897 je po- stal izredni profesor na vseučilišču, 27. februaria leta 1905. pa redni vse- učiliški profesor. Izdal je mnogo znanstvenih del. Dne 13. marca 1919 je bil soglasno izvoljen za pre- sednika narodnega predstavništva.

PAŠIĆ O ZUNANIEM POLO- ŽAJU.

LDU, Belgrad, 3. »Beogradski Dnevnik« piše: V predsedništvu mi- nistrskega sveta se je vršila minist- rska seja. Na tel seil je predsednik na- še delegacije na mirovni konferenci v Parizu, g. Nikola Pašić, podal ob- širen eksponat o celokupnem našem

zunanem položaju, zlasti o jadrans- kem vprašanju. G. Pašić je podrobo- no poročal o celotnem poteku poga- lanj in o vseh zaprekah, ki nam jih stavilo zavezništvo, da bi se jadransko vprašanje ne rešilo pravilno in pra- vično. Doznavamo, da se je poleg vprašanja zunanje politike pretresa- valo na tel seji tudi vprašanje notra- nje politike. Vlada bo poizkušala v parlamentu, odnosno z opozicijo na- daljevati pogajanja za morebiten sporazum glede sestave širše koali- cijske vlade, ki bi v parlamentu iz- delala volilni zakon ter rešila najnu- jejša vprašanja, nakar bi potem iz- vršila volitve.

PREDSTAVNIŠTVO.

LDU, Belgrad, 2. »Tribuna« po- roča: Ko se parlament po velikonoc- nih počitnicah sestane, bi imel rešiti tri važna vprašanja. In sicer: 1. pra- računske dvanastine; 2. volilni za- kon in 3. zakon na vojne dobičke. Ta vprašanja se morajo rešiti v svrhu pomirjenja vseh patriotskih elemen- tov v državi brez odlašanja.

ČRNOGORCI ZA SKADER.

LDU, Belgrad, 3. »Tribuna« po- roča, da se je v Cetinju vršilo zbo- rovanje, na katerem so po več govo- rih sprejeli resolucijo, v kateri se Čr- nogorci spominajo na srbske žrtve za Skader ter zahtevajo, da se Skader z okolico združi z našim kralje- stvom.

SPLOŠNA STAVKA V ITALIJI.

LDU, Berlin, 3. (DunkU.) »Lokal- anzeiger« izjavlja iz Lugana: V držav- nih podjetjih vlada popolna splošna stavka. Skupno stavka okoli 77.000 delavcev. Zveze italijanskih davčnih uradnikov vseh kategorij so stavile vladni ultimatum do 5. aprila. Delavci vseh italijanskih papirnic so včeraj prenehali z delom. Njih število znaša 35.000. Poljedelski nemiri se množe.

MIROVNA KONFERENCA NA MADŽARSKI PROTEST.

LDU, Belgrad, 3. Presburo poro- ča iz Pariza: Konferenca poslanikov je končala proučevanje ugovorov madžarske delegacije pri razpravah o mirovni pogodbi. Treba je še dolo- čiti besedilo spremene pisma, ki bo- priloženo definitivnemu načrtu po- godbe. Pogodba v svoji celoti ne bo- znatno različna od načrta, ki je bil prvotno predložen madžarski dele- gaciji. V glavnih potezih vsebuje ista teritorialna določila. Izgleda, da- so izpremembe izvršene glede goto- vili vasi in mest na določeni demar- kačijski črti. Malo verjetno je, da bo- definitivni načrt mirovne pogodbe predložen madžarski mirovni dele- gaciji pred sestankom šefov treh za- vezniških sil v San Remu.

Prvi maj v Franciji.

LDU, Pariz, 2. (DunkU.) Izvrše- valni odbor francoskih socialistov je- včeraj sklenil o demonstracijah, ki- jih namerava prirediti 1. maja. Ve- činski socialisti so predlagali, naj- dele 24 ur popolnoma stoji, ekstre- misti pa so glasovali za neomejeno- splošno stavko. Po daljši debati je bil- sprejet predlog večinskih sociali- stov.

Sprememba v angleškem minist- rstvu.

LDU, London, 2. (ČTU.) Doseda- ni minister za pokojnine, Ewans, je- postal namesto odstopivšega mini- stra Barnes minister brez portfelja, Mac Pierson pa je bil imenovan mi- nistrom za penzije, Hamal Greens- lutt pa državnim tajnikom za Irsko.

PREDLOG RUSIJE ZA MIR.

LDU, Belgrad, 3. Presburo poro- ča iz New Yorka: Ameriški radio ob- javlja maksimalno ponudbo miru, ki- lo je ruski radio naslovil na vse na- rode. Glavne točke te ponudbe so: Priznanje ruskega sovietskega reži- ma, sovietska Rusija pa se obvezuje, da se ne bo vmešavala v notr. raz- more drugih dežel, medtem ko zahte- va, da se tudi druge države ne vme- šavajo v njene. Nadaljnja vsebina ruske mirovne pogodbe je vzposta- vitev gospodarskih odnosov, razpu- stitev rdeče vojske, ko bo mir zago- tovljen, ter priznanje dolgov stare ruske vlade.

Novice.

— Rekvizicija mesnje v Belgra- du. Potrjen je sklep belgradskega mestnega odbora, s katerim se rekviriralo mesarjem njihove mesnice, na katerih bo belgradska občina v lastni režiji prodajala meso.

— Občinski odbor belgradski je ustanovl štiri zavetišča za siroma- šno deca, ki ostaja še dan brez nad- zorstva, ker morajo starši iti na de-

lo. V ta namen so določena potrebna poslopja in osobe.

— Konec tiskarske stavke v Spli- tu. Dne 1. aprila zvečer so se ponov- no pogajali lastniki tiskaren in tiskar- ski delavci v Splitu ter se je dosegel sporazum. Dne 2. t. m. se je zopet pričelo z delom.

— Za velikega župana v Banatulu Velikom Bečkereku je imenovan od- vetnik dr. Emil Gavrilović.

— Aretacija. Iz Loznice poročajo, da so v tamošnje sodišče pripeljali stražniki bivšega avstro-ogrškega polkovnika Kokotovića, doma iz Vi- rovitice na Hrvatskem. Kokotović je obtožen, da je pri prvem avstrijskem upadu bil glavni organizator klanja in pustošenja v lozniškim okrugu. Dolgotrajna preiskava v Loznici in v Zagrebu je potrdila obtožbe naver- lene proti Kokotoviću.

— Koliko lokomotiv in vagonov ima Češkoslovaška pove naslednje poročilo »Slov. Politike«: ima 3500 lokomotiv, 8500 osebnih in 65.000 to- vornih vozov. Potrebnovala bi pa- nullo 4500 lokomotiv in 140.000 va- gonov.

— Nov dnevnik v Pragi sta za- čela izdajati pod naslovom »Slavia« Fr. Modraček in Jos. Hudec. Pri njiju listih »28. Rijen« in pa »Socialističke Listve« se nič ne izpremeni.

— Sinfajnovski napad. Listi poro- čajo iz Škotske, da so v neid vasi grofije Corry sinfanovci napadli po- licijsko postajo. Policisti so nanjo streljali ter metali ročne bombe. Po- triurnem srditem boju so vrel napad- dalce nazaj.

— Vseturški kongres. »New York Courant« javlja iz Carigrada: Dne 15. aprila se bo vršil v Carigradu vseturški kongres, ki se ga bodo udeležili zastopniki Indije, Egipta in vse Turčije. Kongres se bo bavil z vprašanjem turške mirovne pogodbe. Predsedoval mu bo vodja turških na- cionalistov Mustafa Kemal.

— Ameriški major Schröder, ki je bil prete v avstrijski letalski službi, je dosegel višinski rekord 11.000 m.

— Safir za 1.250.000 kron v zlatu, iz Bombavia poročajo, da je našel v mestu Mogoki v Birni (Indija) nek- domačin safir dolg 8 col in težek nad 5 liber. Vrednost tega dragulja se ce- ni na 35 do 50 tisoč angleških liber (875.000—1.250.000 kron v zlatu).

— Otrok z dvema glavama. V ob- čini Rio Segundo v Braziliji se je ro- dilo neki materi dete z dvema glava- ma. Ena je normalna, druga ima oko sredi čela. Zdravniki upajo, da ohrani- to otroka pri življenju.

— III. kongres Esperantistov se je vršil letošnjo Veliko noč v Avstraliji v Sydneju. Vabilo je preielu tudi Del. esp. združenje v Piznu.

— Električni na sodišču. Dr. A. D. Waller z vseučilišča v Londonu, je napravil električen aparat, s čigar pomočjo je mogoče zločinca, ki taži zločin, prepričati, da ne govori res- nice. Waller je navedel praktičen primer: Zločinec taži, da je bil v kri- tičnem času na mestu zločina. Na to- pričvrstilo k njegovi glavi električen tok aparata ter mu kažejo v pogled razne fotografije. Svetlobna točka na lestvici je stalno na miru. Toliko- pa, da se mu nokaže fotografija me- sta, kjer je obdolženec izvršil zločin, nastane v njem prirojena duševna ganitev (dasi je sodnik še ne opazi) in svetlobni žarek se začne vidno- tresti. Ta iznailba bi pomenila pri- sodnih obravnavah epohalen na- predek.

— III. kongres Esperantistov se je vršil letošnjo Veliko noč v Avstraliji v Sydneju. Vabilo je preielu tudi Del. esp. združenje v Piznu.

— Električni na sodišču. Dr. A. D. Waller z vseučilišča v Londonu, je napravil električen aparat, s čigar pomočjo je mogoče zločinca, ki taži zločin, prepričati, da ne govori res- nice. Waller je navedel praktičen primer: Zločinec taži, da je bil v kri- tičnem času na mestu zločina. Na to- pričvrstilo k njegovi glavi električen tok aparata ter mu kažejo v pogled razne fotografije. Svetlobna točka na lestvici je stalno na miru. Toliko- pa, da se mu nokaže fotografija me- sta, kjer je obdolženec izvršil zločin, nastane v njem prirojena duševna ganitev (dasi je sodnik še ne opazi) in svetlobni žarek se začne vidno- tresti. Ta iznailba bi pomenila pri- sodnih obravnavah epohalen na- predek.

— III. kongres Esperantistov se je vršil letošnjo Veliko noč v Avstraliji v Sydneju. Vabilo je preielu tudi Del. esp. združenje v Piznu.

— Električni na sodišču. Dr. A. D. Waller z vseučilišča v Londonu, je napravil električen aparat, s čigar pomočjo je mogoče zločinca, ki taži zločin, prepričati, da ne govori res- nice. Waller je navedel praktičen primer: Zločinec taži, da je bil v kri- tičnem času na mestu zločina. Na to- pričvrstilo k njegovi glavi električen tok aparata ter mu kažejo v pogled razne fotografije. Svetlobna točka na lestvici je stalno na miru. Toliko- pa, da se mu nokaže fotografija me- sta, kjer je obdolženec izvršil zločin, nastane v njem prirojena duševna ganitev (dasi je sodnik še ne opazi) in svetlobni žarek se začne vidno- tresti. Ta iznailba bi pomenila pri- sodnih obravnavah epohalen na- predek.

— III. kongres Esperantistov se je vršil letošnjo Veliko noč v Avstraliji v Sydneju. Vabilo je preielu tudi Del. esp. združenje v Piznu.

— Električni na sodišču. Dr. A. D. Waller z vseučilišča v Londonu, je napravil električen aparat, s čigar pomočjo je mogoče zločinca, ki taži zločin, prepričati, da ne govori res- nice. Waller je navedel praktičen primer: Zločinec taži, da je bil v kri- tičnem času na mestu zločina. Na to- pričvrstilo k njegovi glavi električen tok aparata ter mu kažejo v pogled razne fotografije. Svetlobna točka na lestvici je stalno na miru. Toliko- pa, da se mu nokaže fotografija me- sta, kjer je obdolženec izvršil zločin, nastane v njem prirojena duševna ganitev (dasi je sodnik še ne opazi) in svetlobni žarek se začne vidno- tresti. Ta iznailba bi pomenila pri- sodnih obravnavah epohalen na- predek.

— III. kongres Esperantistov se je vršil letošnjo Veliko noč v Avstraliji v Sydneju. Vabilo je preielu tudi Del. esp. združenje v Piznu.

— Električni na sodišču. Dr. A. D. Waller z vseučilišča v Londonu, je napravil električen aparat, s čigar pomočjo je mogoče zločinca, ki taži zločin, prepričati, da ne govori res- nice. Waller je navedel praktičen primer: Zločinec taži, da je bil v kri- tičnem času na mestu zločina. Na to- pričvrstilo k njegovi glavi električen tok aparata ter mu kažejo v pogled razne fotografije. Svetlobna točka na lestvici je stalno na miru. Toliko- pa, da se mu nokaže fotografija me- sta, kjer je obdolženec izvršil zločin, nastane v njem prirojena duševna ganitev (dasi je sodnik še ne opazi) in svetlobni žarek se začne vidno- tresti. Ta iznailba bi pomenila pri- sodnih obravnavah epohalen na- predek.

— III. kongres Esperantistov se je vršil letošnjo Veliko noč v Avstraliji v Sydneju. Vabilo je preielu tudi Del. esp. združenje v Piznu.

— Električni na sodišču. Dr. A. D. Waller z vseučilišča v Londonu, je napravil električen aparat, s čigar pomočjo je mogoče zločinca, ki taži zločin, prepričati, da ne govori res- nice. Waller je navedel praktičen primer: Zločinec taži, da je bil v kri- tičnem času na mestu zločina. Na to- pričvrstilo k njegovi glavi električen tok aparata ter mu kažejo v pogled razne fotografije. Svetlobna točka na lestvici je stalno na miru. Toliko- pa, da se mu nokaže fotografija me- sta, kjer je obdolženec izvršil zločin, nastane v njem prirojena duševna ganitev (dasi je sodnik še ne opazi) in svetlobni žarek se začne vidno- tresti. Ta iznailba bi pomenila pri- sodnih obravnavah epohalen na- predek.

— III. kongres Esperantistov se je vršil letošnjo Veliko noč v Avstraliji v Sydneju. Vabilo je preielu tudi Del. esp. združenje v Piznu.

— Električni na sodišču. Dr. A. D. Waller z vseučilišča v Londonu, je napravil električen aparat, s čigar pomočjo je mogoče zločinca, ki taži zločin, prepričati, da ne govori res- nice. Waller je navedel praktičen primer: Zločinec taži, da je bil v kri- tičnem času na mestu zločina. Na to- pričvrstilo k njegovi glavi električen tok aparata ter mu kažejo v pogled razne fotografije. Svetlobna točka na lestvici je stalno na miru. Toliko- pa, da se mu nokaže fotografija me- sta, kjer je obdolženec izvršil zločin, nastane v njem prirojena duševna ganitev (dasi je sodnik še ne opazi) in svetlobni žarek se začne vidno- tresti. Ta iznailba bi pomenila pri- sodnih obravnavah epohalen na- predek.

— III. kongres Esperantistov se je vršil letošnjo Veliko noč v Avstraliji v Sydneju. Vabilo je preielu tudi Del. esp. združenje v Piznu.

— Električni na sodišču. Dr. A. D. Waller z vseučilišča v Londonu, je napravil električen aparat, s čigar pomočjo je mogoče zločinca, ki taži zločin, prepričati, da ne govori res- nice. Waller je navedel praktičen primer: Zločinec taži, da je bil v kri- tičnem času na mestu zločina. Na to- pričvrstilo k njegovi glavi električen tok aparata ter mu kažejo v pogled razne fotografije. Svetlobna točka na lestvici je stalno na miru. Toliko- pa, da se mu nokaže fotografija me- sta, kjer je obdolženec izvršil zločin, nastane v njem prirojena duševna ganitev (dasi je sodnik še ne opazi) in svetlobni žarek se začne vidno- tresti. Ta iznailba bi pomenila pri- sodnih obravnavah epohalen na- predek.

— III. kongres Esperantistov se je vršil letošnjo Veliko noč v Avstraliji v Sydneju. Vabilo je preielu

Novo!

Ravnokar je izšla zanimiva brošurica
Naša gospodarska in soc. vprašanja.

Spisal Abditas.

Cena K 4.—, s poštnino K 4.20.

Naroča se v upravnistvu „Napreja“,
Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Knjižnica dnevnika „NAPREJ“.

Casu primerno čtivo kupujte, čitajte,
razširjajte

BROSURE:

Temeljna načela socialne demokra-
cije (Erfurtski program).

Spisal Karel Kautsky.

I. Kdo uničuje proizvodnjo v ma-
larni? Cena 30 vin.

III. Kapitalistični razred. Cena 80 v.

IV. Država prihodnosti. Cena 40 vin.

Prodajalni sofi:

Narodno vprašanje in Slovenci. Ce-
na 10 vin.

Volja in socialna demokracija. Ce-
na 30 vin.

V dobi klerikalizma. Cena 40 vin.

Prvi majnik 1918. Cena 1 K.

Vin z enako voljno pravico! Proč s
carino na živila. Cena 40 vin.

Zvišanje duhovniških plač. Cna 10 v.

Tajnosti španske inkvizicije. II., III.
in IV. zvezek. Vsak zvezek po
10 vin.

Krst sv. Vladimira. Cena 50 vin.

Katoliško svetovno naziranje in svo-
bodna znanost. Cena 70 vin.

Novo!

Strahovi. Cena 30 vin.
Cerkvene pristožbine ali štolnina.
Cena 30 vin.

Razprave VII. rednega zbora jugosl.
soc. dem. stranke iz l. 1909. Cena
60 vin.

Koliko pritiče družinam vnošilicanih?
Cena 20 vin.

Razprave X. rednega zbora jugosl.
soc. dem. stranke iz l. 1917. Cena
1 K 50 vin.

Delavske razglednice, 2 vrsti. Cena
20 vin.

Majniške razglednice. Serija po 1 K.

Prilagodni in znanstveni spisi:

Lurška pravilica. Cena 40 vin.
Francka in drugo. Spisal Etbin Kri-
stan. Cena 50 vin.

Dr. Janes Stelwels in njegova doba.
Cena 1 K.

Primož Trubar in naša reformacija.
Cena 50 vin.

Pot k socializmu. Dr. Oto Bauer.
Cena 2 K.

Pod spovednim pečatom. II. del. Ce-
na 2 K.

Demokracija. letnik 1918. nepopoln
Naši zapiski. Nekal letnikov nepo-
polnih. Posamezna številka 50 vin.

Pri vseh teh brošurah so cene višje
za 30%.

Sodrug, sodružice! Naročalite
zgornje knjižnice naravnost ali po do-
pisnici pri uredni „Napreja“, Ljub-
ljana, Frančiškanska ulica št. 6.
I. nadstropje. — Vse podružnice
„Svobode“ opozarjamo, da skrbno
marljivo za razširjanje zgoraj naved-
jenih brošur.

Izdajatelj Ivan Milnar.

Odgovorni urednik: Jak. Vehovec.

Tisk „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Ste preveč občutljivi za mraz?
Vsaokovrsne bolečine se takoj
pojavi? Slabost? O! kako to
nblazule bolečine in utrudalo telo
masaže s Fellerjevimi praviimi Elza-
fluidom! 6 dvoimnih ali 2 veliki špe-
cialni steklenici 36 kron

Potrebovali bi odvajajoče, želo-
dec okrenčujoče sredstvo? Poslužite
se le Fellerjevimi praviimi Elza - krog-
lic: 6 škatlic 18 kron. Omot in poš-
tina posebej, a nakeneke. Eugen V.
Feller. Stolica donia. Elza tre štey.
358. (Hrvatsko). —F 930

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA ŠTEV. 6

REGISTROVANA ZADRUŽBA Z OMEJENO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPAN-
STVA IN URADE. NAJMODER-
NEJŠE PLAKATE IN VABILA
„ZA ŠKOLE IN VESELICE“

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA
TISKANJE CASOPISOV, KNJIG,
BROŠUR ITD.

STEREOTIPIJA, LITOGRAFIJA.

Slamnike

barva v vseh niansah in čisti
tovarna JOS. REICH.

Razglas.

V smislu § 53. občinskega reda razglasa podpisani mestni magistrat,
da so računski sklepi mestne občine za čas od 1. julija 1918 do 30. junija
1919 in sicer:

mešnega zaklada,
ubožnega zaklada,
zaklada meščanske imovine,
mestne pehotne vojašnice,
mestne kladnice,
mestnega vodovoda,
amortizacijskega zaklada mestnega loterijskega posojila,
mestne elektrarne,
mestne plinarne,
mestnega pogrebnege zavoda,
mestne zastavljavnice,
mestne priprege in
zaklada splošnih ustanov.

dogotovljeni ter bodo občanom 14 dni, t. j. od 1. do 15. aprila 1920 v pro-
storih mestnega knjigovodstva na vpogled. O morebitih ugovorih razsoja bo
občinski svet.

Mestni magistrat ljubljanski

dne 31. marca 1920.

Išče se za takojšnji nastop

Iesni strokovnjak

eventuelno čvrst upokojen gozdni uradnik za nakup lesa. Ponudbe se prosi
pod: Trboveljska premogokopna družba oddelak za les, Knafljeva ulica 18.

Premogovnik išče popolnoma
izurjen. računovodja

s takojšnjim vstopom. Mora biti popolnoma izvržban samostojen korespon-
dent v slovenskem in nemškem jeziku. Prošnje z navedbo starosti in do-
sedanjega poslovanja je vpslati upravnistvu „Napreja“ z označbo:
„Računovodja za premogovnik“.

Ljudska tiskarna Maribor

d. d. v Ljubljani

naznanja, da je kar najmoderneje opremljena in da
izvršuje vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela.

Izvršuje:

knjige, brošure, računske zaključke,
cenike, lepake, letake, vabila, trgov-
ske račune, razpredelnice, pisma in
zavilke, osmrtnice, posetnice itd, v
eni ali več barvah od najfinejše do
:: najpreprostejše vrste. ::

Vse lično in po zmernih cenah.

Konsumna društva, zavodi, organizacije, razna društva,
trgovci in obrtniki! Priporočamo Vasa, da se trdno
oklenete te najbolj zmogljive tiskarne v Mariboru.

82

Odvetnik

Dr Fridr. Luckmann

ima pisarno

v Ljubljani, Gradišče št. 4, II. nadst.

398

Oznanilo.

Vedel pristnega izgona iz mojih dosedanjih skladišč in pro-
stora na Gospodarski cesti št. 2, v katerih sem skozi 36 let
vodil svoje veletrgovino, obveščam svoje cenjene trgovske pri-
jatelje, da se poslej nahajajo moje pisarne in skladišča kakor
tudi prostori „Jadrana“ družbe z o. z.

v mojih lastnih poslopih Dunajska cesta 9.
Avg. Tomažič (iv. A. Hartmannova nasl.).

Slavnemu občinstvu se priporoča

KAVARNA CENTRAL

poleg Zmajevskega (Jubilejnega) mostu

Lastnik **Stevu Miholič**.

888

Seveda za vrh kakor peteršilj, solatna
pesa, majaron, cvetlice
v najlepši izbiri na debelo in drobno
priporoča: **SEVER & KOMP.**, Ljubljana, Wolfova
ulica št. 12. 406

Ljubljana
Rimska c. 16
naznanja, da
ke vedno
dela s prist-
nim blagom.
Izvršitev
točno.
Zmerne cene
za vsa izvršena dela
istim dve leti.

F. & A. Uher, Ljubljana

specijal. komisijijs. up. d. e. e.
Selenburgova ulica št. 4.

Veletrgovina

s premogom, drvmi, šoto in
raznim karlinim materijalom.

Na debelo: Ljubl. gl. kolodvor.

Na drobno: Selenburg. ul. 12.

Zmerne cene!

Čebulček,

grahora in grah

se dobi najceneje in najbolje v

trgovini s semeni **SEVER & KOMP.**

Ljubljana, Wolfova ulica, št. 12.

Inženir

za stavbe in stroje z dveletno
prakso pri nekem podjetju za
stavbo mlinov in turbin, vešč
češkega in nemškega jezika želi
službe v Jugoslaviji. Pojasnila
daje: „Rudolf Simonček, trgo-
vec v Hrastniku“.

Marija Tičar,
= Ljubljana =
Selenburgova ulica.

Tovarniška zaloga
= papirja =
:: in razglednic ::

Splošno kreditno društvo v Ljubljani,

REGISTROVANA ZADRUŽBA Z OMEJENO ZAVEZO

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ure

in jih obrestuje po čistih

= 4 % =

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo

polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posoje daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni
kredit proti poroštvo ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice
se eskomptujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

I. jugoslov. zlatarska delavnica

A. Fuchs, Ljubljana,

Selenburgova ulica št. 6.

Kupujem staro zlato, srebro,
kakor tudi briljante, diamante
po najvišjih dnevnih cenah. Pri-
poročam veliko zalogo zlatnine,
srebrnine, ur, briljantov itd. Po
pravila in nova dela se šujejo
v lastni delavnici točno in
solidno.

Pav. Jemc, krojaški mojster

Spodnja SIŠKA št. 22

priporoča svojo delavnico za iz-
delovanje oblek za gospode po
meri. Ima prvovrstne moči.
Točna postrežba in zmerne cene.

Čevlje

Najceneje!

obleko

perilo

Solidno!

potne košare, torbice za trg
in raznovrstne drobnarije
priporoča

JAKOB LAH

Glavni trg 2, Maribor.

414

Ljubljanska kreditna banka

— Brojajni naslov: Banka. —

v Ljubljani.

— Telefon štey. 261. —

Podružnice: V Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici, Celju, Mariboru in
Borovljah ter bančna ekspozitura v Pt. Ju.

— Delniška glavica —

K 20.000.000.

Sprejema vloge na knji-
žice in tekoči račun proti
ugodnemu obrestovanju.

Rezervni fond okroglo

K 20.000.000.

Kupuje in prodaja vse vrste
vrednostnih papirjev, financira
varne obave in gotovine
— vsakovrstne kredite. —